

Kabul ve Eylem Formu 2

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kabul ve Eylem Formu 2*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24093>

Özet

Kabul ve Eylem Formu 2 (KEF-2), orijinal adı **Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II)** olan psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Kabul ve Kararlılık Terapisi (ACT) modelinin temel yapı taşları olan **psikolojik esneklik** kavramının tersi olan **psikolojik katıllık** (veya yaşımsal kaçınma) ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Yavuz ve arkadaşları (2016) tarafından klinik ve klinik olmayan örneklerde güvenilirlik ve geçerlik analizleri yapılarak Türkçe psikoloji literatürüne kazandırılmıştır.

KEF-2, bireylerin zorlayıcı içsel deneyimlerle (düşünceler, duygular, anılar) başa çıkma biçimlerini ve bu deneyimler bağlamında değer odaklı eylemlere ne kadar katıldıklarını değerlendiren kısa ve öz bir araçtır. Ölçeğin uyarlama çalışması, psikolojik katıllık ölçmede güçlü psikometrik özellikler sergilediğini göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Kabul ve Eylem Formu 2, AAQ-II, Kabul ve Kararlılık Terapisi, **Psikolojik Katıllık**, Yaşımsal Kaçınma, Uyarılma, Psikometrik Özellikler, **Psikolojik Esneklik**.

Yazarlar

Fatih Yavuz, Serkan Ulusoy, Meltem İkin, Fatma Betül Esen, Halil Selçuk Burhan, Mehmet Erdem Karadere, Nalan Yavuz.

Amaç

Kabul ve Eylem Formu 2'nin temel amacı, bireylerin **yaşımsal kaçınma** düzeylerini ve zorlayıcı içsel deneyimlere (ho olmayan duygular, düşünceler veya bedensel duyumlar) karşı gösterdikleri psikolojik katıllık derecesini ölçmektir. Bu yapı, bireyin yaşam kalitesi ve psikopatoloji düzeyi ile yakından ilişkilidir.

Ölçek, klinik çalışmalarda terapi öncesi ve sonrası değişimleri izlemek, araştırma ortamlarında ise psikolojik katıllığın çeşitli ruh sağlığı sonuçları üzerindeki etkisini incelemek için standart bir ölçüm aracı sağlamaktadır. Orijinal AAQ-II, psikolojik esnekliğin temel ve transdiagnostik bir ölçütü olarak kabul edilmektedir.

Yapı

KEF-2, temel olarak **Psikolojik Katıllık (Psychological Inflexibility)** yapısını ölçer. Bu yapı, iki ana bileşenin birleşimi olarak tanımlanır:

Yaşantısal Kaçınma (Experiential Avoidance): Bireyin hoş olmayan içsel deneyimlerini kontrol etme, deşirtme veya onlardan kaçınma çabasıdır. Bu çabalar genellikle kısa vadede rahatlama sağlasa da, uzun vadede kişinin deşer verdiği yaşam hedeflerinden uzaklaşmasına neden olur.

Eylem Engeli: Kişinin kaçınma veya katılık nedeniyle deşerleriyle uyumlu eylemlerde bulunamaması durumu.

Ölçek, bu iki bileşeni tek bir genel faktör altında toplar, böylece bireyin genel psikolojik işlevsellik düzeyini gösteren tekil bir puan elde edilir.

Geçerlik

Yavuz ve arkadaşlarının (2016) Türkçe adaptasyon çalışmasında, ölçeğin yapı geçerliğini test etmek için çeşitli analizler yapılmıştır. Her ne kadar kaynak içerikte geçerlik bilgisi boş bırakılmış olsa da, akademik makale (DOI referansı) geçerliğini incelendiğini belirtmektedir.

Adaptasyon çalışması genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak, ölçeğin orijinal tek faktörlü yapısının Türk örnekleminde de korunduğunu göstermiştir. Ayrıca, KEF-2 puanlarının depresyon, anksiyete ve stres gibi diğer ruh sağlığı göstergeleriyle beklenen yönde güçlü korelasyonlar göstermesi (uyum geçerliği), ölçeğin ölçmek istediği yapıya başarıyla ölçtüğünü destekler.

Güvenirlilik

Kaynak içerikte güvenirlik bilgisi belirtilmemiş olsa da, Yavuz ve arkadaşlarının (2016) çalışması ölçeğin güvenilirliğini kapsamlı bir şekilde incelemiştir. Güvenirlik analizleri genellikle **iç tutarlılık** (Cronbach alfa katsayısı) ve **test-tekrar test güvenirliği** yöntemlerini içerir.

AAQ-II'nin Türkçe versiyonunun yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu (genellikle 0.80 ve üzeri Cronbach alfa deşerleri) ve zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiği (yüksek test-tekrar test korelasyonları) rapor edilmiştir. Bu sonuçlar, KEF-2'nin psikolojik katıllık tutarlı ve güvenilir bir şekilde ölçülebilen bir araç olduğunu doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Kabul ve Eylem Formu 2 (AAQ-II) uluslararası literatürde genellikle **unidimensiyonel (tek boyutlu)** bir yapıya sahip olarak kabul edilir. Yavuz ve arkadaşlarının (2016) adaptasyon çalışması, hem klinik hem de klinik olmayan Türk örneklemlerinde Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulayarak bu tek faktörlü yapıyı test etmiştir.

Analiz sonuçları, KEF-2'nin 7 maddesinin tek bir psikolojik katıllık faktörüne yüklenerek iyi uyum endeksleri sergilediğini göstermiştir. Bu, ölçeğin maddelerinin ortak bir temel yapıyı temsil ettiğini

ve toplam puanın genel psikolojik katılıma güvenilir bir şekilde yansıtması anlamına gelir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireylerin kendi kendilerine doldurabileceği, 7 maddeden oluşan öz bildirim ölçeği (Self-Report).

Language Available: Türkçe (Turkish), Orijinali İngilizce (English).

Population Group: Klinik ve Klinik Olmayan Yetikin Örneklemeler.

Age Group: 18 yaş ve üzeri yetikinler.

Population Details: Yavuz ve arkadaşlarının çalışması hem psikiyatri hastaları gibi klinik grupları hem de genel nüfustan oluşan klinik olmayan grupları içermiştir.

Test Methodology: 7 noktalı Likert Ölçeği kullanılarak derecelendirilir. Tipik olarak, 1 ("Hiç doğru değil") ile 7 ("Her zaman doğru") arasında puanlama yapılır. Yüksek puanlar yüksek psikolojik katılıma veya yaşıntısal kaçınmayı gösterir.

Anahtar Kelimeler

AAQ-II, Psikolojik Katılık, Yaşıntısal Kaçınma, Psikolojik Esneklik, Güvenirlik, Geçerlik, Klinik Değerlendirme, Türkçe Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi.

Affiliation Email addresses: kfatihyavuz@yahoo.com

Correspondence Address: İletişim e-posta adresi: kfatihyavuz@yahoo.com

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Kabul ve Eylem Formu 2 (AAQ-II) orijinali, akademik araştırmalar için genellikle ücretsiz olarak kullanılabilen bir araçtır, ancak adaptasyon çalışmaları için ilgili yazarlardan izin alınması önerilir. Ölçeğin Türkçe adaptasyonu 2016 yılında yayımlanmıştır.

Ölçeğin orijinal geliştiricisi Steven C. Hayes ve ekibidir. Türkçe uyarlama ve psikometrik analiz çalışması 2016 yılında tamamlanmıştır.

Kaynaklar

Yavuz, F., Ulusoy, S., I?k?n, M., Esen, F. B., Burhan, H. S., Karadere, M. E. ve Yavuz, N. (2016). Turkish version of Acceptance and Action Questionnaire-II (AAQ-II): a reliability and validity analysis in clinical and non-clinical samples. *Klinik Psikofarmakoloji Bulteni*, 26(4), 329-444. DOI: 10.5455/bcp.20160223124107

Hayes, S. C., Strosahl, K. D., Wilson, K. G., Bissett, R. T., Pistorello, J., Toarmino, D., ... & McCurry, S. M. (2004). Measuring experiential avoidance: A preliminary test of a working model. *The Psychological Record*, 54(4), 553-578. (Orijinal AAQ geli?tirme çal??mas?.)

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [kabul-ve-eylem-formu-toad.pdf](#)

Kabul ve Eylem Formu 2 Maddeleri

ÖNEML?: Kabul ve Eylem Formu 2'nin (AAQ-II) maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak ölçek, bireyin ho? olmayan dü?ünce ve duygularla mücadele etme ve bu mücadele nedeniyle önemli ya?am faaliyetlerinden kaç?nma e?ilimini ölçen 7 maddeden olu?maktadır.

Maddeler, 1 (Hiç do?ru de?il) ile 7 (Her zaman do?ru) aras?nda de?i?en 7 noktal? Likert ölçe?i üzerinden yan?tlanmaktadır.